

LIBRIS | We know
books

Michaela ROȘIORU

AȘTEPTÂNDU-L PE MENHIR

LIMES
2023

CUPRINS

EXCURSIE LA LENINGRAD	7
MESAGERUL.....	14
CIUDATELE FERESTRE	18
OMAMA, GHIOCEII, BRÂNDUȘELE ȘI EU.....	25
DUHUL MAȘINII MELE	32
COLECȚIA	36
PIERDUTE, REGĂSITE	43
ASTEPTÂNDU-L PE MENHIR.....	50
LA PLAJĂ LA BATUMI	60
STRĂNEPOATA.....	66
NURIK.....	72
FÂNTÂNA	85
ȘOC SUB PUNCTELE CARDINALE.....	91
SIBEL	96
SURORILE	102
SINISTRATE	107
PAPARUDELE.....	112

WILHELM	119
PRAF.....	127
CÂND VIAȚA NU SE ȚINE DE CUVÂNT.....	138
ELIZA	145
TABLOUL	154
SPIRIDUȘUL.....	161

EXCURSIE LA LENINGRAD

LIBRIS

books

– Una e să te duci la Petersburg, dar cu totul altceva era să te duci la Leningrad, îmi povestește o doamnă care a fost în toată lumea, și la Leningrad, dar la Petersburg nu.

Era o realizare să te duci la Leningrad. Era o realizare să pleci de acasă, să pleci oriunde, însemna să-ți depășești condiția. O plecare te înaripa, îți dădea chef de viață pentru o vreme îndelungată și stârnea invidia tuturor care aflau că ai plecat, indiferent dacă ar fi putut să se ducă și ei sau nu. Plecatul nu era de nasul oricui.

– De la Moscova la Leningrad am fost cu trenul. La cușetă, bineînțeles, așa se călătorește la ruși pe așa distanțe. La prima vedere, grupul era simpatic, dar bineînțeles că ne suspectam unii pe alții, ne observam, ne bârfeam. Cred că erau unii care aveau misiune, poate erau și plătiți să bage de seamă. Ghida era nesuferită de tot, își dădea aere, făcea pe șefa. Era profesoară de geografie, dar nu una pârlită, ci una bine înfiptă, bine văzută, cu relații și spate, cu misiune și responsabilități, pătrunsă de importanța și poziția ei, care îi permiteau să călătorească des și gratis pe spinarea noastră, cei ce plăteam și aveam și nevoie de aprobare de la COM - mai bine de cine nu știe ce e acela - și de pașaport. care nu se elibera așa oricui.

LIBRIS We know books

Îmi amintesc bine de acest oraș cu palatele lui în culori pastelate de pe malul Nevei, cu lumea lui mai liberă, mai colorată, cu apele albastre ale Golfului Finic. În acest oraș femeile erau frumoase și dezinvolve. Se zice că La Leningrad n-ai să vezi pe stradă o femeie cu părul nespălat.

Am mai prins și o coadă de nopți albe. Se întuneca târziu, la zece seara mai era lumină, apoi, încet, încet, începea să amurgescă, de parcă ziua nu ar fi avut deloc chef să mai plece. Serile cu lumină îmi dădeau o stare de bine, de chef de viață, ca și cum aș mai fi primit un supliment de timp la cel care îmi fusese alocat inițial. Și cred că nu numai eu simțeam asta.

La Ermitaj am vrut să mă mai întorc o dată înapoi în sălile prin care trecusem, să o mai privesc o dată pe Madona Benois, dar n-am avut voie. Plimbarea în muzeu era permisă doar cu sens unic. Dacă ai trecut, n-aveai să te mai întorci așa curând.

A doua zi era în program Muzeul Blocadei. Însă tare aș fi mai vrut să mai revin la Ermitaj. Era primul dintre marile muzee ale lumii în care mă învrednicisem să calc și mi se părea că am reușit ceva foarte important. I-am spus ghidei să nu mă aștepte, că nu merg la Muzeul Blocadei, fără să bănuiesc ce refuz vehement aveam să întâmpin. Persoana s-a uitat crunt la mine, cum adică îndrăzneam să ies din rând?! Dar eu, senină, am ținut-o pe a mea. Atunci și-a scos colții și m-a amenințat că la întoarcerea în țară avea să

informeze ea pe cine trebuia despre atitudinea mea recalitrantă și că nu voi mai vedea un pașaport în veci. Chiar așa fiind, am ales Ermitajul. Am stat la Ermitaj până a închis, apoi m-am plimbat pe Nevski Prospekt și m-am lăsat în voia gândurilor, a libertății de a fi singură cu mine într-un oraș străin, de a merge încotro îmi plăcea.

Într-un târziu obosisem și m-am gândit că n-ar strica să mă întorc totuși la hotel. Am luat un taxi, căci nu erau scumpe la vremea aceea, și am zis: La hotel Karelia. Acesta era înalt, cu multe etaje. Deodată m-a apucat spaima. Habar n-aveam la ce cameră fusesem cazată. Nici măcar la ce etaj. Hotelul părea să aibă multe sute de camere, cum era să o găsec pe cea pe care o împărțeam cu o doamnă cu multe tabieturi?

Am întrebat jos la recepție, am spus că sunt din grupul de români. Ce dacă! Mai erau și alte grupuri de români. Am arătat pașaportul. Hm. Ar fi fost bun un computer, care atunci nu exista. Am spus numele ghidei. Zadarnic. Am fost îndrumată să mă prezint la recepția de pe etaj și să întreb acolo. La fiecare etaj exista la capătul coridorului o mică recepție improvizată dintr-un scaun, o masă, niște registre și o recepționeră. Bun, dar nu-mi aminteam etajul. A trebuit s-o iau din etaj în etaj și să întreb la fiecare recepție de pe hol. În sfârșit, pe la etajul șapte mă găsisem într-un registru. Inutil, de altfel, căci în capul scării am văzut-o pe colega mea de cameră, care făcea

bișniță cu niște adidași și un pulovăr de mohair tricotat de ea, tratând cu niște cameriste.

Când am ajuns în cameră, m-a întrebat, curioasă, dacă aveam rude la Leningrad. Era de neconceput pentru ea că mă descurcasem singură și neasistată toată ziua.

Dacă tot făcusem începutul, a doua zi am anunțat că nu aveam chef să merg la spectacolul de circ care se afla în program, ci că aș prefera să merg la balet sau la filarmonică. Ghida noastră era secondată de o ghidă localnică, o fată tânără, speriată de bombe, care citea tot timpul din notițele pe care le avea într-un caiet. Am întrebat-o pe ea direct de unde aș putea să cumpăr un bilet la un concert. Mi-a răspuns că nu știe, pentru că stagiunea e închisă, nu mai sunt spectacole.

Oricum la circ nu voiam. Am plecat din nou singură, înfruntând oprobiul întregului grup, cu ghida în frunte. Și, ce să vezi, dau de o agenție de bilete, unde îmi cumpăr un bilet la un spectacol folcloric, că doar ăsta mai era disponibil.

Sala era mare, frumoasă, cu plușuri și catifele, cu scaune aurite. Și era plină ochi. Pe lângă mine stăteau niște fete cu fizionomie asiatică, nostime, păr negru căzut în ochi și ochii două ferestruici înguste. Erau grăsuțe și exotice și ciripeau vesele pe limba lor. În timp ce pe scenă evoluau ansambluri care prezentau cântecele și dansurile popoarelor din vasta Uniune Sovietică, una din fetele din Asia Centrală, probabil

obosită de drumul lung de la ea de acasă până aici, a adormit tun, ghemuită în scaun, și a dormit cât a durat spectacolul.

În pauză am ieșit în holul luminat frumos de candelabre enorme, m-am plimbat, m-am uitat la această lume pestriță și mi-am bucurat ochii. Era și un bufet, de la care puteai să-ți cumperi cu câteva ruble vreo două tartinute cu icre negre și un păhărel de șampanie. Răsfăț total!

Când am ajuns acasă, adică la hotel Karelia, colega mea de cameră era extrem de șocată.

– Ce inspirată ai fost că n-ai venit la circ, îmi spuse din prima, cu o voce alterată.

Abia își mai ținea firea.

– Țștia la circ, închipuie-ți, au scăpat ursul în sală! În viața mea n-am trecut printr-o spaimă mai mare. Nu-mi venea să cred că mi se întâmplă chiar mie. Ursul, o matahală neagră, la început a părut ascultător, docil și total nepericulos. Dresoaarea lui, o fată tânără îmbrăcată într-un fel de costum de baie cu sclipici, suplă, frumoasă și plină de fițe, îl stăpânea foarte bine. Ursul era greoi și mătăhălos și a ascultat-o întocmai. N-ai să crezi, a făcut tot ce a vrut ea, a stat pe labelle din față, cu capul în jos. Apoi a sărit peste niște bare. După aia s-au jucat amândoi cu o minge. Ba a mers chiar și pe un fel de tricicletă făcută pe măsura lui. Abia mișca pedalele și dădea din cap când într-o parte, când în cealaltă. Primea de fiecare dată ceva de la dresoare,

parcă pe șest, așa, la mica înțelegere, și părea foarte mulțumit. Apoi dresoarea a adus un cerc mare, prin care ursul ar fi trebuit, probabil, să sară. Dar, să vezi că n-a mai vrut să sară, oricât a insistat ea. Iar ea n-a renunțat, s-a tot învârtit în jurul lui, i-a tot băgat cercul ăla sub nas, ba dintr-o parte, ba din alta, a ridicat și vocea. Atunci ursul ăla care părea mare și bleg i-a întors spatele într-o secundă și a devenit brusc incredibil de sprinten. A sărit peste marginea care împrejmuiește arena, cu rumegușul după el, și a rupt-o la fugă în amfiteatrul unde stătea publicul, pe scările dintre rânduri. Le-a urcat într-o clipă, în patru labe. A ajuns până la jumătate și părea și el foarte înfricoșat. Eu stăteam în partea opusă, dar am simțit că uite, mi se întâmplă o grozăvie, tocmai mie, sunt în mijlocul ei și n-am timp să reacționez, de altfel, nici nu aș fi știut cum. Nu conteneam să mă mir că sunt în mijlocul evenimentelor și că totul este adevărat. Lumea a început să țipe, mamele și-au luat copiii în brațe, mulți se îmbulzeau la ieșire, cortul vibra ca la cutremur și vreo două persoane au leșinat. Era un vacarm nemaipomenit. Între timp au apărut unii cu niște furtune cu apă și l-au stropit pe bietul urs. Altul stătea cu o pușcă, gata să tragă. Era o panică de nedescris, strigăte, plânsete de copii, oameni care săreau peste scaune, se îmbrânceau, se călcau în picioare. Din fericire, ursul făcuse cale întoarsă și ajunsese înapoi în arenă, de unde l-au scos urgent. Au venit ambulanțele

și miliția, s-a evacuat cortul. Uite, și acum îmi tremură picioarele. Ce deșteaptă ai fost că n-ai venit!

În seara aceea turiștii români n-au prea dormit. Și a doua zi au discutat în autocar numai despre asta. De mine nu le-a mai păsat, nu mai eram interesantă. Norocul meu!

Multe te ajută în viață și multe îți stau împotrivă. Sunt oameni care te ajută, alții care n-o fac, și nu pentru că n-ar putea, și mai sunt unii care îți pun bețe în roate. Cred că cel mai bine e să te bizui pe tine însuși, să faci ce poți tu și cât de bine poți, fără să aștepti ceva de la alții.

– La mine așa a fost tot timpul, îmi spunea o prietenă la o cafea. Pe mine mă ajută și un fel de intuiție, de premoniție și uneori am vise care îmi clarifică lucruri. Încă de când eram mică, dacă aveam vreo dilemă, mama îmi spunea: Mai stai, să vezi ce mai visezi la noapte.

Deși am vise care se repetă ca ceasul, vise care nu-mi prevestesc nimic bun, care, atunci când apar, sunt urmate negreșit de anumite evenimente, nu mă culc cu îngrijorare, ci liniștită. Pur și simplu uit de ele și mă las dusă de o oboseală în casa somnului, care până acum a fost întotdeauna ospitalieră.

Când copilul meu era mic, era extrem de bolnăvicios. Nu știu nici până acum de unde am avut tăria să lupt cu toate bolile lui, să-l tratez, să-l încurajez, să-l veghez, să sper, să nu mă las doborâtă. Eram atât de puternică! Dar episoadele de boală se repetau exasperant de des. Aveam câte un scurt răgaz, apoi reîncepea lupta cu bolile. Câteodată mă gândesc că a avut o copilărie nefericită, pentru că prea a suferit mult. Eu nu aveam răgaz să sufăr. Eu luptam în prima linie. Ei bine, când

aveam și noi o perioadă de acalmie, se întâmpla într-o noapte că îmi apărea în vis medicul pediatru care îl îngrijea și la care apelam de fiecare dată. A doua zi negreșit se declanșa ceva. Temperatură. Otită. Alergie. Viroză. Și medicul nostru apărea de data asta de-adevăratelea. Cred că, fiind atât de legată de copilul meu, simțeam dinainte că se întâmplă ceva cu el, fără să conștientizez. Atunci, în somn, ceream anticipat ajutorul singurei persoane care putea să intervină și să reinstaureze ordinea.

După ce a crescut, lucrurile au început să mă marcheze, să lase urme. El s-a maturizat, s-a imunizat, în schimb viața, etapa în care am trăit m-au erodat, încât acum ajunsesem eu la rând. În a doua jumătate a vieții lucrurile se agravează. Înveți să trăiești cu boli cronice și să le ții o vreme în echilibru. Înveți să învingi teama. Înveți să ignori boala, să cauți refugii, să o ocolești tu, dacă ea nu te-a ocolit. Înveți să trăiești cu pumni întregi de medicamente. Să înduri manevrele neplăcute ale doctorilor. Să mai ceri și să mai obții câte o amânare. Înveți că totul are un sfârșit. Și o înveți de data asta pe pielea ta. Ei bine, era tocmai acum să nu visez? Când era vorba chiar de mine? Ba visam. Înainte să se declanșeze boala inițial, sau înainte de episoadele ulterioare, visam invariabil că mă jucam cu puișori pufoși de găină. Făcusem asta în prima copilărie, la țară la bunici, la o vârstă fericită. Visul, care nu avea nimic înspăimântător, îmi rămânea clar în minte dimineța, când mă trezeam.

Și apoi începea calvarul. Analize proaste. Diagnostiche înfricosătoare. Tratamente invazive. Apoi remisie. Apoi iar visul cu puișori de găină, iar recidive, iar tratamente, totul într-un carusel de neoprit.

Dar ca mine erau nenumărați, și mai tineri, și mai grav bolnavi. Mă aflu pe coridorul unui spital renumit, unde un furnicar de pacienți din toate părțile, de toate vârstele și de toate condițiile stăteau pe scaune sau în picioare, pentru că scaunele erau insuficiente, vorbeau între ei, erau duși sau aduși de însoțitori, strigați în cabinete, umblau cu dosare în mână pe scări în sus, pe scări în jos, se duceau, se întorceau, se mișcau fără încetare. Eu, așezată într-un colț, așteptam de vreo patru ore să iasă rezultatul la o analiză foarte importantă, de care depindeau multe. Bineînțeles că puișorii fuseseră nelipsiți cu o noapte înainte din visele mele. Așa că nu speram nimic bun. La început, mi-a fost foarte greu să aștept, eram foarte stresată și abia ședeam pe scaun. Noroc că timpul are leac și pe perioade mai lungi, dar și mai scurte. Asistenta se tot ducea la laborator și se tot întorcea, trecea pe lângă mine, dar nu sufla nici o vorbă, de parcă n-aș fi fost acolo. Nu zicea nici că mai durează, nici că nu știe, nici că analiza nu e încă gata. Eu mă uitam după ea și așteptarea și nesiguranța mă măcinau. Însă nimic nu durează la intensitate maximă. Totul slăbește, puțin câte puțin. De la o vreme, devenisem mai indiferentă, căzusem într-un fel de letargie, mă apucase o moțăială, o oboseală și stresul se retrăsese undeva într-un

loc mai adânc, de unde ajungea mai greu la mine. Nici nu-i mai observam pe cei din jur, eram absentă și dormităm cu ochii deschiși. Parcă nici n-aș fi mai vrut să aflu rezultatul, nu mai părea așa de important.

Deodată trecură prin fața mea doi tineri, un băiat și o fată, înalți, frumoși, vioi, în dezacord cu ambianța. Nu păreau să facă parte din clientela obișnuită a locului. De altfel, nici n-au stat mult. S-au dus pe coridor până la un cabinet, s-au oprit puțin acolo, au citit ce scria pe ușă, s-au întors, au trecut iar prin fața mea... Atunci, nu știu cum îmi sare în ochi inscripția de pe tricoul băiatului. Citesc cu uimire, în engleză, bineînțeles: Chicken, go away! Puișori, plecați!

Tinerii au dispărut și n-au mai revenit.

Mă înviorasem și nu-mi venea să cred ce inscripționare ciudată avea băiatul pe tricou. Total neobișnuită. Nu mai văzusem așa ceva și n-am mai văzut nici până acum. Eram sigură că băiatul era un mesager care avea să-mi transmită mie, doar mie, mesajul că visul meu de astă-noapte se anulează. Cineva, undeva, se răzgândise, schimbase direcția și găsisse cu cale să-mi comunice acest lucru. E de prisos să-ți mai spun că, după patru ore chinuitoare de așteptare, analiza a ieșit negativă.

Mai obținusem o amânare.

Nu mă gândesc deseori la ele, dar îmi plac. Prin ele realizez schimbul cu universul. Primesc cer, lumină, stele, lună, curcubeu, flori de gheață, fulgi de zăpadă lipiți de sticlă, picături de ploaie și câte și mai câte. Prin ele trimit în lume gândurile mele, temerile, grijile, tristețile. În schimb primesc lumină. Nu e puțin lucru.

Fericiți cei care au ferestre spre mare. Fericită am fost cât timp am putut locui într-o casă ale cărei ferestre dădeau în grădina experimentală a unui institut de învățământ superior. Studenții plantaseră aici puieți de piersici. După puțini ani aceștia înfloriră roz, într-o țesătură de flori de o frumusețe atât de uluitoare, încât stingea în mine orice dorință, făcând loc păcii și împăcării depline. Dar era prea mult pentru locurile acestea, pentru de-alde noi, care mai aveam dorințe, pentru timpul nostru în pas alergător. Câțiva ani la rând, primăvara, am privit piersicii înfloriți. Într-o bună zi ceva, cineva i-a ras de pe fața pământului, de parcă nici nu ar fi fost acolo vreodată. Tarlaua fu acoperită cu asfalt, iar pe o latură răsări o clădire mare, cenușie și compactă. Pentru mine asta a echivalat cu o nenorocire. Uneori mă întreb dacă livada cu piersici înfloriți a existat cu adevărat. Și ce vor fi devenit studenții care i-au plantat, i-au urmărit, i-au îngrijit? Au avut parte de o viață deosebită, de lucruri

bune, luminoase? Și ce vor deveni studenții de acum, care nu mai au grădină?

Iubesc și ferestrele din tren, care inversează repausul și mișcarea. Ele par că stau pe loc și prin fața noastră trec imagini ca la cinematograful. Așa cum și soarele pare că se mișcă și pământul stă pe loc. Din tren vezi oameni, sate, case, biserici, vezi atât de multe și de diverse. Cea mai spectaculoasă imagine pe care am văzut-o din tren a fost un câmp plin de sperietori de ciori, care mai de care mai înțolite, cu haine largi, cu pălării sau căciuli pe cap. Se pornise un vânt turbat care făcea sperietorile să danseze dezlănțuite, nebune, să-și miște brațele lor de mâneci fluturânde, capetele cu căciuli, ținuturile slabe îmbrăcate în nădragi care flendurau în toate părțile. Era un dans de Noaptea Valpurgiei, un dans nepământean, pe care doar stihiiile reușiseră să-l creeze.

Am avut parte și de ferestre mai puțin obișnuite. Două erau în curtea noastră de la țară, unde ne petreceam vacanțele. Acolo se afla o casă obișnuită, de-a locului, care părea oarecare alături de casa bătrânească aflată în aceeași ogradă. Aceasta trebuie să fi fost mai veche de o sută cincizeci de ani. Avea alte dimensiuni, alte proporții, un cerdac podit cu scândură de lemn, ferestre și uși ca la Muzeul Satului, o bucătărie lipită cu lut. Prin curte creștea iarba. Altfel bătea ploaia pe acoperișul casei vechi și altfel sunau cireșele amare care se scuturau din pom.

Bucătăria lipită cu pământ nu avea ferestre. Avea un geam care dădea într-o cameră alăturată. Puteai să te